

6. koncert

torek, 15. oktober 2013, ob 20.00

predkoncertni pogovor z Lariso Vrhunc in Vinkom Globokarjem
ob 19.00

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Pregnanstvo

Larisa Vrhunc (roj. 1967)

Grajska (2013)

za komorni ansambel
Svetovna premiera

Aleš Kacjan – flavta

Matej Šarc – oboa

Jurij Jenko – klarinet

Dominique Clemént – klarinet, basovski
klarinet

Paolo Calligaris – fagot

Metod Tomac – rog

Lutz Mandler – trobenta

Jean-Charles François – tolkala

Sylvie Druin – klavir

Pierre Coussac – akordeon

Monica Jordan – sopran

Anouk Viné – violončelo

Michel Pozmanter – dirigent

Vinko Globokar (roj. 1934)

L'exil Nr. 1 / Pregnanstvo št. 1 (2010)

za mezzosopran, flavto, klarinet, klavir, tolkala
in akordeon

Slovenska premiera

Monica Jordan – sopran

Aleš Kacjan – flavta

Dominique Clemént – klarinet, basovski
klarinet

Sylvie Druin – klavir

Jean-Charles François – tolkala

Pierre Coussac – akordeon

Anouk Viné – violončelo

odmor

Luciano Berio (1925–2003)

Folk Songs / Ljudske pesmi (1964)

za mezzosopran in sedem izvajalcev

Black Is the Colour (Of My True Love's Hair)

/ Črna je barva (las mojega ljubega) (ZDA)

I wonder as I wander / Sprašujem se, ko se
sprehajam (ZDA)

Loosin yelav / Mesec je visoko (Armenija)

Rossignolet du bois / Gozdni slavček (Francija)

A la femminisca / Ženska (Sicilija)

La donna ideale / Idealna ženska (Italija)

Ballo / Ples (Italija)

Motettu de Tristura / Motet o žalosti
(Sardinija)

Malorous qu'o un fenno / Nesrečnik, kdor ima
ženo (Auvergne, Francija)

Lo fioilaire / Predica (Auvergne, Francija)

Azerbaijan love song / Azerbajdžanska
ljubezenska pesem (Azerbajdžan)

Barbara Jernejčič Fürst – mezzosopran

Aleš Kacjan – flavta

Jurij Jenko – klarinet

Jean-Charles François – tolkala

Stephan Meier – tolkala

Aleksandra Verbitskaya – harfa

Ana Glišić – viola

Anouk Viné – violončelo

Michel Pozmanter – dirigent

Vinko Globokar

Kaleidoskop im Nebel / Kalejdoskop v
megli (2013)

za šestnajst glasbenikov

Slovenska premiera

Aleš Kacjan – flavta, piccolo, altovska flavta,
basovska flavta

Matej Šarc – oboa, angleški rog

Jurij Jenko – klarinet, Es klarinet

Dominique Clemént – basovski klarinet,
kontrabasovski klarinet

Paolo Calligaris – fagot, kontrafagot

Lutz Mandler – trobenta

Metod Tomac – rog

Žan Tkalec – pozavna

Miran Kolbl – violina

Ana Glišić – viola

Anouk Viné – violončelo

Zoran Marković – kontrabas

Sylvie Druin – sintetizator

Aleksandra Verbitskaya – harfa

Jean-Charles François – tolkala

Berndt Thurner – tolkala

Vinko Globokar – vodstvo in pozavna

Larisa Vrhunc (roj. 1967)

Grajska (2013)
za komorni ansambel

Delo sem pisala v gradu v Umbriji. Združuje vtise in razmisleke šesttedenskega bivanja z raznolikimi umetniki v precej nenavadnem prostoru. Predvsem dvojno zamrežena okna in skulpture Sopheapa Picha so botri glavne ideje skladbe, ta pa je pogled skozi glasbeno mrežo; kaj zaznamo kot mrežo, kakšne so njene sence, kaj pogled ujame skozi mrežo, kdaj je pozornost usmerjena predvsem v mrežo in kdaj jo odmislimo, ko gledamo skoznjjo in se ukvarjamo z ozadjem? Mislim, da na podoben način obravnavamo tudi druge 'moteče' dejavnike v življenju. Želela sem tudi uporabiti glas kot enega od enakovrednih instrumentov v ansamblu, zato ni besedila.

Za podporo se zahvaljujem Fundaciji Civitella Ranieri in obema ansambloma, ki bosta skladbo izvedla.

Larisa Vrhunc

Vinko Globokar (roj. 1934)

L'exil Nr. 1 / Pregnanstvo št. 1 (2010)
za mezzosopran, flavto, klarinet, klavir, tolkala in akordeon

Iz knjige *Sto pesmi o pregnanstvu (Cent poèmes sur l'Exil)* sem izbral 49 verzov, ki govorijo o pregnanstvu – vse od Homerja, pradednih kitajskih in srednjeveških evropskih pesnikov, preko Victorja Hugoja, Bertolda Brechta in Paula Calana. Verzi so prevedeni v sedem jezikov: francoščino, nemščino, angleščino, italijanščino, španščino, ruščino in slovenščino. V *Ekzilu št. 1* verze govori, poje ali kriči sopran (lahko tudi tenor), ki ga spremlja pet instrumentalistov.

V *Ekzilu št. 2* (2011) sem obdržal besedilo za sopran in instrumentalni kvintet, vendar sem jih postavil v obrnjeni kontrapunkt z osmimi dodatnimi instrumenti, katerih funkcija je povečanje oblikovne kompleksnosti in vnašanje zmede v govor, ki bi lahko bil preveč linearen.

Letos sem dobil ponudbo Bavarskega Radia,

da bi napisal novo delo za zbor in orkester te hiše, ki ga bodo izvedli 15. februarja 2015 v dvorani Herkules v Münchnu. V jedru ohranjam celotno vlogo soprana, vendar jo nadgradim z 'zgodbo neke priseljeniške družine', povezano s svojo osebno izkušnjo. V želji, da ji dam obliko nekakšnega 'pseudo oratorija', sem prosil pisca Petra Handkeja, s katerim sva sodelovala že pri delu *Emigranti (Les émigrés)*, da napiše besedilo v nemščini, toda v slogu 'svečanega oratorija' (da se izognem besedi *biblični*). Orkester bo povezoval tri vokalne različice in improvizatorja pozavnista, ki bi ga pravzaprav raje poimenoval kar 'motilec'. Tak bo torej *Ekzil št. 3* (2015).

Vinko Globokar

Luciano Berio (1925–2003)

Folk Songs / Ljudske pesmi (1964)
za mezzosopran in sedem izvajalcev

Ob poslušanju popularnih pesmi, izvedenih ob klavirski spremljavi, sem vedno čutil globoko nelagodje. Zlasti zato sem 1964. napisal *Ljudske pesmi* – poklon umetnosti in vokalni inteligenci pevke Cathy Berberian. Delo obstaja v dveh inačicah: za glas in sedem izvajalcev ter za glas in komorni orkester (1973).

V antologiji je zbranih enajst ljudskih pesmi z različnih koncev sveta (Združene države, Armenija, Francija, Sicilija, Sardinija itd.), ki sem jih našel na starih ploščah, v tiskanih pesmaricah ali pa sem jih slišal v izvedbah ljudskih glasbenikov in prijateljev. Intimim sem dal novo ritmično in harmonično interpretacijo; na nek način sem jih prekomponiral. Instrumentalni del skladbe ima pomembno funkcijo, saj poudarja in komentira izrazne in kulturne korenine vsake pesmi. Takšne korenine ne označujejo le etničnega izvora pesmi, pač pa tudi zgodovino njihove prvotne uporabnosti.

Dve od enajstih (*Idealna žena* in *Ples*) sta zgolj hoté ljudski: leta 1947 sem jih na podlagi anonimnih genovskih in sicilijanskih besedil napisal sam.

Luciano Berio

Luciano Berio

FOLK SONGS (LJUDSKE PESMI)

1. Black is the colour

Black black black is the colour of my true love's hair
His lips are something rosy fair
The sweetest smile and the kindest hands
I love the grass whereon he stands
I love my love and well he knows
I love the grass whereon he goes
If he no more on earth will be
'twill surely be the end of me

2. I wonder as I wander

I wonder as I wander out under the sky
How Jesus our Saviour did come for to die
For poor ordn'ry people like you and like I
I wonder as I wander out under the sky
When Mary birthed Jesus 'twas in a cow stall
With wise men and farmers and shepherds and all
But high from the Heavens a star's light did fall
The promise of ages it then did recall
If Jesus had wanted of any wee thing
A star in the sky or a bird on the wing
Or all of God's angels in Heav'n for to sing
He surely could have had it 'cause he was the king.

3. Loosin yelav

Loosin yelav en sareetz
Saree partzaer gadareetz
Shegleeg megleeg yeresov
Paervetz kedneen loosnidzov
Jan ain loosin Jan ko loosin
Jan ko gaelor sheg yereesen
Xavam arten tchaekatzav
Oo el kedneen tchaegatzav
Loosni loosov halatzvadz
Moot amberi metch maenadz
Jan ain loosin Jan ko loosin
Jan ko gaelor sheg.

4. Rossignolet du bois

Rossignolet du bois
Rossignolet sauvage
Apprends-moi ton langage
Apprends-moi-z à parler
Apprends-moi la manière
Comment il faut aimer
Comment il faut aimer
Je m'en vais vous le dire
Faut chanter des aubades
Deux heures après minuit
Faut lui chanter: la belle
C'est pour vous réjouir

1. Črna je barva

Črna, črna, črna je barva las mojega ljubega
svetlo rožnate njegove ustne
najlepši njegov nasmeh in najmehkejše njegove roke
ljubim travo, na kateri stoji
ljubim svojega ljubega in on to dobro ve
ljubim travo, po kateri stopa
če ga ne bo več na svetu
me bo zagotovo konec

2. Sprašujem se, ko se sprehajam

Sprašujem se, ko se sprehajam pod milim nebom:
zakaj neki je Jezus naš Odrašenik moral umreti
za uboge ljudi, kot si ti in sem jaz?
Sprašujem se, ko se sprehajam pod milim nebom:
Marija je v štalci rodila Jezusa,
s svetimi tremi kralji in kmeti in pastirji in vsem,
z Nebes pa se je spustila svetla zvezda,
obljuba predavna, kot so takoj spoznali.
Če bi Jezus hotel katerokoli malenkost,
zvezdo na nebu ali ptico v letu,
ali pa da bi vsi Gospodovi angeli peli na Nebu,
bi lahko vse dobil, ker je kralj.

3. Mesec je visoko

Mesec je visoko na griču,
na vrhu griča,
njegovo rdeče obličje
meče sij na zemljo.
O, ljubi mesec, s tvojo ljubo svetlobo
in tvojim ljubim rdečeličnim obrazom.
Prej je kraljevala tema,
objemala je vso zemljo;
mesečina jo je pregnala
med črne oblake.
O, ljubi mesec.

4. Gozdni slavček

Gozdni slavček,
neukročni slavček,
nauči me tvojega jezika,
nauči me, kaj naj rečem,
nanauči me, kako,
kako je treba ljubiti,
kako je treba ljubiti.
To ti hočem povedati:
treba je peti podoknice,
treba ji je zapeti: „Lepotica moja,
pojem, da vam polepšam ure.
Rekli so mi, lepotica,
da imate čudovita jabolka,

On m'avait dit la belle
Que vous avez des pommes
Des pommes de renettes
Qui sont dans vot' jardin
Permettez-moi la belle
Que j'y mette la main
Non je ne permettrai pas
Que vous touchiez mes pommes
Prenez d'abord la lune
Et le soleil en main
Puis vous aurez les pommes
Qui sont dans mon jardi

5. A la feminisca

E Signuruzzu miù faciti bon tempu
Ha iu l'amanti miu 'mmezzu lu mari
L'arvuli d'oru e li ntinni d'argentu
La Marunnuzza mi l'av'aiutari,
Chi pozzanu arrivòri 'nsarvamentu.
E comu arriva 'na littra
Ma fari ci ha mittiri du duci paroli
Comu ti l'ha passatu mari, mari

6. La donna ideale

L'ómo chi mojer vor piar
De quatro cosse de'espjar
La primiera è com'èl è na
L'altra è de l'è ben accostuma
L'altra è como el è forma
La quarta è de quanto el è dota
Se queste cosse ghe comprendi
A lo nome de Dio la prendi

7. Ballo

Amor fa disciare li più saggi
E chi più l'ama meno ha in sè misura
Più folle è quello che più s'innamora
Amor non cura di fare suoi dannaggi
Co li suoi raggi mette tal calura
Che non puo raffreddare per freddura.

8. Motettu de tristura

Tristu passirillanti
Comenti massimillas
Tristu passirillanti
E puita mi consillas
A prangi po s'amanti
Tristu passirillanti
Cand'happess interrada
Tristu passirillanti
Faimi custà cantada
Cand'happess interrada

čudovita jabolka
v svojem vrtu.
Dovolite mi, lepotica moja,
da jih vzamem v roko!"
„Ne, nikakor ne dovolim,
da se dotikate mojih jabolk,
dotaknite se najprej lune
in sonce vzemite v roko,
potem si boste zaslužili
jabolka, ki so v mojem vrtu.”

5. Ženska

Naj nam bog da lepo vreme,
moj ljubi sredi morja plove;
glavni jambor je zlat in jadra so srebrna,
... naj mu Marija pomaga,
da se mi vrne živ in zdrav.
In če pride eno pismo,
naj bosta v njem dve sladki besedi,
naj mi povesta, kako se ima, sred morja, sred
morja.

6. Idealna žena

Kdor hoče se ženiti,
štiri stvari mora preučiti.
Prva je, iz kakšne je hiše,
druga je, če ima lepe manire,
tretja je, če je lepe postave,
četrt pa, kakšno doto prinese.
Če vse te stvari preudariš
v imenu božjem se oženiš!

7. Ples

Ljubezen obnori največje modrijane,
kdor bolj ljubi, pozna manj mere,
najbolj nor je tisti, ki je najbolj zaljubljen.
Ljubezni nič ne briga povzročena škoda,
s svojim ognjem žge tako silno,
da je ne ohladi nobena vrsta leda.

8. Motet o žalosti

Tožni slavec,
nanj me spominjaš,
tožni slavec,
potolazi me, če moreš;
za ljubim svojim jočem.
Tožni slavec,
ko bom jaz pod zemljo,
tožni slavec,
zapoј mi pesem mojo,
ko bom jaz pod zemljo.

9. Malurous qu'ò uno fenno

Malurous qu'ò uno fenno,
Malurous qué n'ò cat!
Qué n'ò cat n'èn bou uno,
Qué n'ò uno n'èn bou pas!
Tradèra, ladèri dèrèro
Ladèra, ladèri dèra.
Urouzo lo fenno
Qu'ò l'omé qué li cau!
Urouz' inquèro maito
O quèlo qué n'ò cat!
Tradèra, ladèri dèrèro
Ladèra, ladèri dèra

10. Lo Fiolaire

Ton qu'èrè pitchounèlo,
Gordavè loui moutous.
Ti lirou lirou... la la diri tou tou la lara!
Obio 'no counoullhèto
È n'ai près u postrou.
Ti lirou lirou... la la diri tou tou la lara!
Per fa l'obiroudèto
Mè domound' un poutou.
Ti lirou lirou... la la diri tou tou la lara!
È ièu soui pas ingrato,
Èn lièt d'un n'in fau dous!
Ti lirou lirou... la la diri tou tou la lara!

11. Qalalyam

Da maesden bil de maenaes
Di dilamnanai ai naninai
Go shadaemae hey ma naemaes yar
Go shadaemae hey ma naemaes
Sen ordan chaexman boordan
Tcholoxae mae dish ma naemaes yar
Tcholoxae mae dish ma naemaes
Kaezbe li nintché dirai nintché
Lebleri gontchae derai gontchae
Kaezbe linini je deri nintché
Lebleri gontcha de le gontcha
Na plitye korshis sva doi
Ax kroo gomshoo nyaka mae shi
Ax pastoi xanaem pastoi
Jar doo shi ma nie patooshi
Go shadaemae hey ma naemaes yar
Go shadaemae hey ma naemaes
Sen ordan chaexman boordan
Tcholoxae mae dish ma naemaes yar
Tcholoxae mae dish ma naemaes
Kaezbe li nintché dirai nintché
Lebleri gontchae derai gontchae
Nie didj dom ik diridit
Boost ni dietz stayoo zaxadit
Ootch to boodit ai palam
Syora die limtchésti snova papalam

9. Nesrečnik, kdor ima ženo

Nesrečnik, kdor ima ženo,
nesrečnik, kdor je nima!
Kdor je nima, ta jo hoče,
kdor jo ima, ta je noče!
Tralala tralejla lejlo.

Srečna tista,
ki moža po volji ima!
Še bolj srečna,
katera ga sploh nima!
Tralala tralejla lejlo.

10. Predica

Majhna sem bila
ovce sem pasla,
liru liru liru
liru la diri tu tu la lara.
Palico sem imela,
pastirja sem klicala,
liru liru liru (...)
Kadar mi je pomagal,
je hotel poljubček
liru liru liru (...)
Nisem nehvaležna
dva sem mu dala
liru liru liru (...)

Prevod iz originalov, italijansčine in francoščine:
Nataša Helena Tomac

(Prevoda *Ljubezenske pesmi* iz azerbajdžanščine nismo našli)

Vinko Globokar

Kaleidoskop im Nebel / Kaleidoskop v megli
(2013)

za šestnajst glasbenikov

Skladbo je naročil Festival Borealis iz Bergna
na Norveškem. Je skladba o megli, ki se spusti
vsem vremenskim napovedim navkljub. Čeprav
je kaleidoskop čudovit, je tudi fatamorgana.

Vinko Globokar